

Zinātnes Vēstnesis

LATVIJAS ZINĀTNIEKU SAVIENĪBAS LAIKRAKSTS

№ 5 (48) 1993. gada aprīlis

Cena 4 rubļi

Intervija

Ko gaidām no zinātniekiem?

Ar LR AP Arhitektūras un celtniecības, enerģētikas, transporta un informātikas komisijas priekšsēdētāju OJĀRU BLUMBERGU sarunājas žurnāliste ZAIGA KIPERE

— Šķiet, ka starp valdību un zinātniekiem radusies tāda kā neuzticība, kā savstarpēja apvainošanās. No vienas puses — jūs mums dodat pārāk maz naudas, no otras — jūs pārāk maz dodat Latvijas fautsaimniecībai. Kāds, raugoties no jūsu vadītās komisijas interesēm, varētu būt zinātnieku darbības laiks?

— Ilgus gadus mēs savai rūpniecībai nepieciešamās izejvielas esam ieveduši no ārpuses. Gandrīz kafrā uzņēmumā direktora kabinetā bija tāda Padomju Savienības, Eiropas vai pasaules karte, kur koši iezīmētas līnijas savienoja Latviju ar tām vietām, no kurienes saņēmām detaļas, izejvielas, enerģijas resursus. Jo vairāk bija līniju, jo biezāks savstarpējo piegāžu zirnekļa tīkls, jo skaitījās labāk. Tagad daudzas rūpniecības nozares, celtniecība, enerģētika, transports, gandrīz jebkura ražošanas sfēra cieš no tā, ka šīs līnijas ir pārtrūkušas. Viens no pirmajiem mūsu zinātnieku uzdevumiem būtu apgādāt Latviju ar savām izejvielām. Silikātmateriāli, polimērmateriāli, metālpulveri. Nepieciešamas savas krāsas, savas lakas, eļjas, sērskābe. Ja mums to nebūs, apstāsies gan kīmiskā rūpniecība, gan tehnoloģie, gan celtniecība un mēbeļu ražošana. Domājam par naftas pārstrādes rūpīcas celtniecību, tādēļ mums jābūt gataviem ražot gumiju, sintētiskās šķiedras, visdažādākos naftas pārstrādes produktus. Arī sintētiskos grīdas klājumus un mēbeļu audumus. Neko jaunu es nepateikušu koksnes kīmīkiem, viņi vienmēr strādājuši ar pašmāju izejvielām, taču no viņiem mēs gaidām idejas, kā vietējo kurināmo racionālāk izmantot enerģētikā.

— Lai Dānijas karalienei nebūtu jānorāda uz sapelējušām salmu stirpām tīrumos!

— Tas jau vispār ir nesaimnieciskuma kalngals — gadu no gada atstāt salmus tīruma malā.

— Un kāpēc ne, ja kolhozs maksāja kapeiku par kīlovatu?

— Tas jau bija tas absurdus — jo tālāk no enerģijas ražotāja, jo lielāki zudumi tīklos, jo lētāka maksā. Kardināli jāpārkarto siltumapgāde — no lieliem centralizētiem monstrijem uz mazām, ekoloģiski un ekonomiski pārdomātām katlu mājām, ieskaitot pat tādas, kas pilsētā apkalpotu piecas sešas mājas un kuras uzturētu nevis pašvaldība, bet privātpašnieki. Viņi jau nu gan nebūtu ar mieru, ka virs caurulēm ziemā zaļo zāle, kā tas ir virs lielo TEC trasēm, kuru kalpošanas laiks jau ir beidzies. Vai jūs varat iedomāties, kas notiks Rīgā, kad citā pēc citas ies pušu lielās apakšzemes caurules? Kur nemsim jaunas? Agrāk tās vedām no Krievijas.

Viens no efektīvākiem enerģijas taupīšanas veidiem ir kontrole un uzskaitē, kam nepieciešami atbilstoši mēraprāti. Tad varētu realizēt arī maksu pēc dubulta tarifa — naktī lētāku nekā dienā.

Enerģijā svarīgi ir izmantot visu, kas vien mums ir pašiem sava. Arī mazo spēkstaciju enerģiju.

Latvijas mežu izmantošanas perspektīvas

Latvijas Zinātņu akadēmijas sēdes ierosinājumi

1. Latvijas Zinātnes padomei, realizējot Latvijas zinātnes koncepciju, uzskaitīt mežzināmi, zinātni par koksni ieskaitot, par vienu no prioritārām Latvijas zinātnes nozarēm.

2. Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijai kopā ar Latvijas Zinātņu akadēmiju un Meža ministriju izstrādāt ekoloģiski un ekonomiski saskaņotu meža politiku Latvijā.

3. Meža ministrijai nodrošināt meža ekosistēmas daudzveidību un genofonda saglabāšanu.

4. Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijai un Meža ministrijai izstrādāt Latvijas nākošes meža optimālo modeli, kokmateriālu pātrināšas izaudzēšanas teorētiskos pamatus, metodiku un tehnoloģiju.

5. Uzskaitīt, ka Latvijā koksnes kīmiskās pārstrādes virzienā galvenā vērtība jāpievērš celulozes un papīra ražošanai, uzceļot jaunu celulozes un papīra fabriku un rekonstruējot esošo Slokas CPF. Uzskaitīt par iespējamu šim nolukam izmantot 2—2,3 milj. m³ papīrmalkas, nekaitejot Latvijas meža resursiem.

6. Rūpniecības un enerģētikas ministrijai ieteikt atīstīt mazlonnāžas koksnes un zaleņa pārstrādi — bioloģiski aktīvu vielu, furfurola, kokoglu, sveķproduktu u. c. iegūšanai, izmantojot koksnes pārpālikumus, tādējādi būtiski neiefekmējot koksnes bilanci republikā.

7. Pievērst uzmanību speciālistu apmācībai mežkopības, mežizstrādes un koksnes pārstrādes virzieniem RTU, LLU un jaunizveidojamā Latvijas Akadēmiskajā universitātē.

8. Latvijas Zinātnes padomei un Izglītības ministrijas Zinātnes departamentam ieteikt atbalstīt valsts programmas «Meža resursi» izstrādi kā vienu no Latvijas fautsaimniecības attīstības nodrošinājuma pasākumiem, kas varētu klūt par svarīgu nacionālā ienākuma avotu.

KONFERENCES

NATO starptautisko zinātnisko apmaiņas programmu lefvaros var pieteikties uz 1993. gada konferencēm visās zinātnes nozarēs.

Ar piedalīšanās noteikumiem un konferenču sarakstu var iepazīties ZA Prezidijā pie akadēmika sekretāra ANDREJA SILIŅA.

ZS valdē

Zinātnieku savienības valdes sēdē nolēma masu informācijas līdzekļos paziņot: kā sabiedriskā organizācija ZS nepiedalās nevienā partijā vai savienībā, kas izveidotas Saeimas vēlēšanām. ZS biedriem ir tiesības kā privātpersonām izvēlēties, kādu pirmsvēlēšanu programmu atbalstīt.
* * *

LZSP sēde notiks 1993. gada 15. aprīlī plkst. 18.00.

Paziņojumi

S. g. 23. aprīlī plkst. 13.00 notiks LU habilitācijas un promocijas padomes pedagoģijā atklātā sēde (Kronvalda bulv. 4, 252. auditorijā), kurā zinātnisko darbu kopumu habilitētā pedagoģijas zinātnu doktora grāda iegūšanai aizstāvēs Dr. paed.

DAINIS ZARIŅŠ

par tēmu «Bērnu muzikāli radošas aktivitātes veidošana un tās didaktiskie pamati».

Recenzenti: Dr. habil. paed., prof. J. Anspaks, Dr. habil. paed., prof. L. Keirāns, ped. zin. doktors, prof. V. Pebrušins.

Ar zinātnisko darbu kopumu var iepazīties LU bibliotēkā.

Dr. habil. biol., prof. R. KONDRAČOVIČS, padomes priekšsēdētājs
* * *

29. aprīlī plkst. 15.00 LU Fizikas un matemātikas fakultātē, Raiņa bulv. 19, 13. auditorijā notiks LU promocijas un habilitācijas padomes matemātikā atklātā sēde, kurā zinātnisko darbu kopumu habilitētā matemātikas zinātnu doktora grāda iegūšanai aizstāvēs Diferenciālvienādojumu un tuvināto metožu katedras vadītājs

prof. HARIJS KALIS

par tēmu «Speciālu skaitlisko metožu izstrāde un pielievošana matemātiskās fizikas un hidrodinamikas problēmu risināšanā».

Recenzenti: Dr. habil. math. A. Buiķis, prof. M. Sapagovs (Vilņa), prof. M. Feistauers (Prāga).

Ar zinātnisko darbu kopumu var iepazīties LU, Raiņa bulv. 19, 137. ist., tālr. 228673.

Dr. habil. math. prof. A. BUIĶIS, Habilitācijas padomes priekšsēdētājs

Likums nav dzejolis

Un tomēr, no reforiskā viedokļa, ir kopējas pazīmes. Kā vienam, tā ofram ir panti, lai arī likumos — sankcijas par tiesību neievērošanu vai pienākumu pārkāpšanu, bet dzejoju vārsmās — pamācības un filozofiskas gudrības. Vēsture pazīst ne mazums gadījumu, kad profesionāli juristi raksta dzejoļus un romānus, turklāt interesantus. Savukārt neprofesionāli «sacer likumus» jauki laikos, kad tie, kuri izvirzījušies politiskā nihilisma augstumos, rada savas tiesības, savus likumus. Hēgelis savā laikā rakstīja, ka «likumu pārkāpēji neievēro likumus tāpēc, ka noledz pastāvošās normas un rada jaunas, sev nepieciešamas».

Jā, vajadzīgas un nepieciešamas, jo tiesības ir pastāvošo sabiedriski ekonomisko attiecību materializēta izpausme, kas koncentrēta valstiska mēroga normām. Valsts ir politiska organizācija. Arī tiesības, likumi un likumdošana ir valstiskās politikas izpausmes. Tas viss ir cieši savstarpēji saistīts un atrodas pastāvīgā mijiedarbībā. Ja paanalizējam mūdienu valstu un to tiesību sakarību, nerei atrodam neapstrīdamas likumsakarības, un profi: zemēs, kur likumdošanas politika elastīgi reāgē uz notiekošām pārmaiņām sabiedrībā un ekonomikā, ātrāk «atveseļojas pati valsts». Un otrādi, ja izveidojas disonanse, tad valsts sīrgst ar daudzām kaitēm: nacionālo nesaskaņu un pat konfliktu sērgu; ekonomikas neapfuramu lejupslīdi, pieaugošu noziedzību — organizētu noziedzību, mazgadīgo un nepilngadīgo noziedznieku skaitlisku palielināšanos, smagiem un vardarbīgiem noziegumiem, šantāžu un teroru, kā arī krizes situācijām visās dzīves sfērās un izpausmēs.

Pasaules rakstītājā vēsturē zināms simliem gadījumu, kad revolucionārā celā mainās valsts forma. Un zināms ne mazums faktu, kad jaunās valsts forma saglabājās tur, kur adekvāti — ātri un elastīgi mainās valsts un tiesību saturs. Savukārt, ja forma mainās, bet saturs paliek iepriekšējais, tad, agri vai vēlu, varu savās rokās saņem (vai sagrabīj) neeksproprietētie videjā posma iepriekšējā režīma funkcionāri. Jaunais režīms, kam nav pieredzes, nav zināšanu un bieži vien pat juridisks jaunrades domāšanas, ātri vien zaudē atbalstu un ietekmi tautā. Lai arī cik tas nebūtu paradoksāli, darba tautu interesē dzīves līmenis, katras ģimenes iespējas nodrošināt situātību, subjektīvās vajadzības un intereses. Tā saucamajos komunistiskās celtniecības gados ideoloģizētā pedagoģija potēja iedzīvotājos kaut kādu abstraktu kolektīvu principus. Taču katrs cilvēks ir individuāls. Un ārpus kolektīva (lai tā ir ģimene, darba kolektīvs vai sabiedrība kopumā) cilvēks nekādi nevar būt cilvēks.

Raksturīgi izpaužas tautas attieksme pret jauno režīmu, kad diktatūru nomaina demokrātija. Protams, ka pēcdiktatūras demokrātija vēl nav Demokrātija. Vergs, kas ieņemis vergtura posteni, savā darbībā rikojas tā-

pat kā viņa saimnieks. Visas labās idejas, kas bija iepriekš kaldiņātas, tā arī paliek ideju līmenī. Neapšaubāmi, ka notiekošie revolucionārie procesi atstāj ietekmi uz sabiedrisko attiecību evolūciju.

Latvijā ir izveidojusies visai savdabīga situācija. Politiskās partijas, sabiedriski politiskās un sabiedriskās kustības sašķeltas (diez vai jāsaka — sašķēlušās). Komunistu cīņas formas un metodes ir daudzveidīgas: atklātas, slēptas, vardarbīgas, lojālas, intelektuālas, likumīgas, nelikumīgas u.c. Iefiltrēšanās nacionāli patriotisko spēku rindās pēc «Trojas zirga» parauga — raksturīgā mūsdienu neopādomījas piekritēju metode.

Juridisks loģikas likumi liek secināt, ka Latvijas likumdošanas nesakārotība un samudzināšana nav nejaušība, bet gan speciāli ieprogrammēta akcija ar fālejošām sekām. Trījā gadu laikā, neapšaubāmi, bija iespējams radīt atbilstošu un mobilu valsts, civiltiesību, krimināltiesību un dzīvokļu tiesību sistēmu. Un ne tikai. Speciāli jauns nekas nebija un nav jāizgudro. Augstākajām likumdevējām vajadzībām izveidot darba grupas katrā tiesību nozarē un noteikt laiku (domājū, ka ne ilgāku par sešiem mēnešiem) mūsdienīgu kodeksu izstrādei. Bija nepieciešams izstudēt brīvvalsts Latvijas laiku likumdošanas aktus un, protams, izmanjojot (neviss nihilistiski noledzot) arī Padomijas laiku normatīvos aktus tiktāl, ciktāl tie nav ideoloģizēti un lietojami jaunajos apstākļos. Tas nav noticis. Kāpēc? Vai var uz šādu jautājumu dot atbildi Latvijas PSR laikos ievēlētās Augstākās Padomes pašreizējie deputāti? Latvijas Republikas deputāti. Bieži vien dzirdam, ka bez komunistiem — deputātiem nebūtu sasniegts tas, kas ir. Taisnība gan. Un atkal secinājums: fautā spriež, ka fautfrontieši «visu nolauduši līdz klinķim». Kas tad ir LTF vadībā? Tie paši komunisti, kas nolikuši biedra kartes. Bet vai atteikušies no saviem principiem? Dzirdēju pat apzīmējumu — fautkomfrontēši. Te arī vēl viens secinājums: sakārotība likumdošanā nav izdevīga varas augstākajiem ešeloniem.

Iz oficiāla augstākā likumdošanas vara, kurai nav spēka, nav ieteikmes. Nav sadalīta kompetence starp pašvaldībām un Ministru Padomi (piemēram, īpašuma tiesību jautājumos). Ministru Padomes piememtajiem lēmumiem ir daudz lielāka autoritāte nekā Augstākās Padomes likumiem. Atkal — kāpēc? Varbūt tāpēc, ka Ministru Padome veidota jau Latvijas Republikas «deklarētās neatkarības» laikos, bet Augstākā Padome ievēlēta LPSR pēdējā dzīves gadā? Tā vāi citādi, likumdošanas ceļā nav nostiprināta nedz augstākā likumdošanas, nedz izpildu vara (es domāju par Konstitūciju, kuras nav), kaut arī AP ir pieņemusi likumu par Ministru Padomi.

1990. gadā AP pieņema likumu «Par prokurora uzraudzību Latvijas Republikā», bet 1992. gadā — likumu «Par tiesu varu», kuru definē kā trešo varu valstī.

VIEDOKLIS

Taču tie nedarbojas, tiem nav reāla pielietojuma, nav juridiska spēka. Kāpēc? Kur ir vaina? Ja vietējās valstīs «splauj» virs Latvijas Republikas Augstākās Padomes kā augstākās varas likumiem? Ja pašvaldības pašas lemj un rikojas, un vietējām tautas tiesām uzspiež savu gribu, neatbild uz prokurora protestiem un neievēro tiesu spriedumus, bet likumu vietā pieņem sabiedriskajām attiecībām neadekvātus, anekdotiskus, toties pašvaldību teritorijā spēkā esošus lēmumus! Vai tā nav visišķā likumdošanas un izpildu varas krize, prokuratūras un tiesu bezspēcība? Vai mēs nevirzāmies uz juridiskās apoloģijas dūksnājū?

Un tomēr, esmu optimists, jo uzskatu, ka nav bezizjelas situāciju. Nav nepieciešamības afgriezties pie diktatūras, taču ieviest stingru kārtību likumdošanā, likumu nelokāmā izpildē visnotāl un vienādi visā Latvijā — jaunās republikas 5. Saeimas prerogaīvā. Šī sakarībā neatliekami:

1. Jāizstrādā Latvijas Republikas SATVERSME, nemoj par pamatu 1922. gada 15. februāra LR valsts pamatlīkumu.

2. Jāsakārto valsts, civiltiesību, administratīvo, krimināltiesību un dzīvokļu tiesību normas to reālas darbības nolūkos.

3. Nošķirt likumdošanas, izpildu un tiesu varu.

4. Prokurora uzraudzībai un tiesu instancēm jābūt suverēnām likumu piemērošanā.

5. Valsts augstākā likumdošanas orgāna pieņemīem normatīviem aktiem jānodrošina telpiskā darbība visā republikā.

6. Pašvaldību normatīviem dokumentiem jābūt pakātotiem republikāniskajiem.

7. Likumu izstrādē jāiesaista juristi teorēti un praktiķi.

Protams, ka Latvijas parlaments — Saeima, būs raibs un sastāvēs ne jau no juristiem, taču parlamentāriešiem likumdošanā, kā arī citās dzīves sfērās jāiesaista speciālisti — profesionāļi.

Un visbeidzot, ne jau visu, ko var pacelt, to var arī nest. Tāpēc arī likumdošanā. Jāaicina, ka likums nav vienkārši pants vai pantīšs, bet gan ļoti komplikēta izkristalizējusies sabiedrisko attiecību vispārpieņemto normu aizlieguma juridiska izpausme, kas sankcionēta ar valsts augstākā likumdevējā tiesiski saistošu aktu.

ANTONS DRĒBNIKS,

pedagoģijas doktors, Rīgas Kurzemes rajona valdes juridiskās nodalas vadītājs

LZA viceprezidents JĀNIS STRADIŅŠ

SVĒTĪBA KAROGAM UN BIJUŠAJAM KOLHOZNIEKU NAMAM

[RUNA LATVIJAS ZINĀTNU AKADEMIJAS KAROGU IESVĒTOT, 1993. GADA 11. februārī]

Šodien Latvijas Zinātnu akadēmija iesvētīs savu jauno karogu, kas iezīmē un simbolizē gan mūsu vēsturi, gan pēdējo gadu pārmaiņas. ZA ir pārtapusi par personālu ZA, ir izveidota jauna Harta un Statūti, ievēlēts liels skaits jaunu locekļu gan no Latvijas, gan no ārzemēm, ir mainījies ZA statuss un mērķi; Zaudējot savu administratīvo varu, LZA būtu jāsaglabā sava morālā vara, intelektuālā varēšana, sava loma Latvijas sabiedrības garīguma uzturēšanā. Tādēļ iepriecina, ka esam ievēlejuši par ZA locekļiem arī teologus — prof. R. Akmentīnu, prof. S. Ladusānu, prof. J. Rozentālu un ka šodien profesors R. Akmentīns ir izlūdzis svētību gan šim — daudz un nepelnīti peltajam ZA augstceltnes (bij. Kolhoznieku) namam pirmsreiz tās vēsturē, gan arī Akadēmijas jaunajam karogam.

Mans uzdevums ir tā, kā paskaidrot karoga simboliskos elementus.

Aversā ir puslokā zelta uzraksts «Latvijas Zinātnu akadēmija» un optiskajā centrā izvietots Latvijas lielais ģerbonis zeltītā krāsā gammā. Zem valsts ģerboņa ir seši gadsakaiti. Četri — zilā krāsā — raksturo mūsu ZA priekšvēsturi. 1815. gadā dibināta Kurzemes literatūras un mākslas biedrība, pirmā ZA Latvijas teritorijā, kurā sastāvā darbojās pasaules mēroga zinātnieki, tādi kā Grothuss, Eihvalds, Paukers, Struve, arī Merkelis un Broce. Tur pirmsreiz notika diskusija par latviešu tiesībām uz augstākām zināšanām dzimtajā valodā. 1869. gadā ir dibināta Rīgas Latviešu biedrības Zinību komisija, kas pētīja latviešu valodu, folkloru, etnogrāfiju, kultūru un kurā darbojās Auseklis, Kr. Valdemārs, Pumpurs, Ād. Alunāns, Jānis Cimze, arhitekts Baumanis, Kaudzītēs Matīss, Kr. Barons, Fr. Brīvzemnieks, vēlāk Mīlenbahs,

Endzelīns, Pēteris Šmits, kādu brīdi, šķiet, arī Rainis. 1932. gadā notika šīs komisijas pārveidošana par privātu Zinātnu akadēmiju RLB pašpārnē — Academia Scientiarum Latviensis. 1936. gads ir gads, kad prezidents K. Ulmanis sāka veidot valstisku LZA, dibinot Latvijas vēstures institūtu. Pirms kara šo nodomu īstenot nepaguva. Latvijas PSR ZA tika dibināta 1946. gadā, bet 1992. gadā to sāk pārveidot par ZA eiropeiskā izpratnē un legalizēja ar LR Augstākās Padomes likumu par zinātnisko darbību. Pēdējie divi gadsakaiti — 1946. un 1992. — karogā šūdināti zelta burti.

Reversā karogs dalīts trīs horizontālās daļās, atbilstoši ZA krāsām — zils, balts, zelts. Kobaltzilā ir Latvijas Universitātes karoga krāsa, ar Alma Mater — Universitāti mūs saista pirmie akadēmiķi un institūti. Baltā ir latvju dainu tradicionālā krāsa, zelts simbolizē zinātnes vērtības. Optiskajā centrā izvietots LZA jaunais ģerbonis.

Kā Latvijas valstiskuma simbols ģerboni vairākās zvaigznes un tajā vēl ir četri grafiski simboli: Saule, Mēness, pūce un zemeslodes tekonisks zīmējums (vai astrolābija).

Pūce simbolizē gudrību, Saule un Mēness — kosmosu, reizē tie ir arī dabas un humanitāro zinātnu simboli. Uz Zemeslodes mēs visi turamies. Ģerboņa vairogū ietver kartuša, kas veido bezgalības zīmi, simbolizējot zinātnes bezgalību. Uz kartušas ir uzraksts latīņu valodā «Academia Scientiarum Latviensis».

Ģerboņa autors ir mākslinieks Alnis Mitris, kurš piedalījies arī karoga kompozīcijas izveidošanā. Karogu šūdinājusi māksliniece Ausma Apše. Viss šis darbs veikts 1992. — LZA pārveidošanas gadā, ciešā saistībā ar Rīgas vēstures muzeju, kur glabājas vienreizēja Latvijas

biedrību karogu kolekcija un kuru izpētījām pirms sākām darbu. Mūsu pateicība — māksliniekiem, vēsturnieci Anitai Gailīšai un Sarmītei Ozoliņai.

Pēc mākslinieku vērtējuma, šis karogs ir viens no dailākajiem biedrību karogiem Latvijā, un tas prasa īpašu glabāšanu. Nolikumā par karogu to paredzēts izvērst LZA gada pilnsapulču sesijās, pasniedzot LZA diplomus, pieņemot Akadēmijas telpās augstus valsts viesus. No LZA telpām karogu drīkstēs iznest tikai ar īpašu ZA Prezidijs lēmumu. Sīkāk LZA simbolika un tās tapšana apcerēta rakstā, kas publicēts «Latvijas Zinātnu Akadēmijas Vēstu» šī gada janvāra burtnīcā.

Var vaicāt — vai šajos grūtajos laikos, kad brūk zinātnē, kad nav skaidrības par zinātnisko institūtu un pašas ZA likteni, īpaši finansiālā ziņā, kad netiek pieņemts valsts budžets, vai šādā mirklī nav neprāts šūdināt karogu un ieabināt jaunas akadēmijas tradīcijas? Taču jebkuros apstākļos ir jāsaglabā lepnumi un vēsturiska pēctecība. Karogs ar savām krāsām, simboliem, ar gadsakaiti, lai būtu atgādinājums par zinātnes nepārtrauktību Latvijā 200 gadu garumā, par to, ka mēs nedzīvojam tukšā vietā, kurā nekas nav noticis un nenotiek, par mūsu atbildību nākamo paaudžu priekšā.

Lai šis karogs ir atjaunotās LZA simbols, ar ko tā pastāvēs un izturēs cīņu par Latvijas intelektu, par mūsu zinātnes identitāti, par Latvijas kā kultūras valsts, **Gaismas valsts** saglabāšanu. Karoga vērtību noteiks vienīgi LZA, tās locekļu darbs, saistība ar Latviju, tās zemi un tautu, ar visas pasaules zinātni.

Celt, bet ne ārdīt, saglabāt zinātni — ar šādām domām lai saņemam mūsu jauno karogu un nesam to tālāk nākamajām paaudzēm.

KULTŪRAS MANTOJUMA PĒTNIECĪBA UN TĀ SAGLABĀŠANA

Latvijas Zinātņu akadēmijas sēde

31. martā notika Zinātņu akadēmijas sēde, veltīta kultūras mantojuma pētniecībai un saglabāšanai. Sēdes sākumā ar klusuma brīdi godināja ZA goda loceklja Romā Bēma piemiņu. Viņa referāts par mūsu mākslas profesionālismu šajā sēdē palika nenolasīts.

Taču dzīvē nav tikai skumji brīži vien. Ar ziediem tika sumināts ZA goda loceklis Ēvalds Valters, kuram 2. aprīlī aprīt mūža 99. gadskārtā. Savā atbildes runā viņš teica: «Es jums novēlu to pašu, ko liktens devis man — ilgu mūžu, jo ilgā mūžā var padarīt visu to, kas sākumā iecerēts, un padarīt to pilnīgāk.»

Akadēmiķis J. Stradiņš savos ievadvārdos teica, ka marta mēnesī vien 6—7 reizes sabiedrībā plašāk apspriest par kultūru un tās nākotni Latvijā. Sašaurinās budžeta asignējumi, jo tā neskaidrs muzeju un kultūras pieminekļu liktenis privatizācijas apstākļos, vērojama sabiedrības, it sevišķi jaunbagātnieku, nevērīgā atieksmē pret kultūru. Atjaunotajā Latvijā nav savas kultūras politikas. Kam par to būtu jārūpējas? Valstij, kas ir nabaga? Privātstruktūrām, kuras netiek ar nodokļu atvieglojumiem ieinteresētas? Vai pašiem kultūras darbiniekiem pēc principa, ka slīcēju glābšana ir pašu slīcēju rokās? Arī jauno partiju priekšvēlēšanu manifestos un programmās kultūrai paredzēta pakārtota loma, taču nedrīkst sagraut kultūras nepārtrauktību. Par to, kas rodas pārtrauktas vēsturiskās pēctecības dēļ, liecina daudzās pilsdrupas. Vai radīsim jaunas?

Akadēmiķis V. Hausmanis referēja par pētījumiem humanitārajās zinātnēs. Kritisks stāvoklis rodas pašreizējā zinātnes finansēšanas veida dēļ — tas, ka līdzekļi tiek piešķirti tikai grantiem, apdraud ekspedīcijas, jo to rīkošanai naudu neviens nedod. Vecās māmiņas — folkloras teicējas negaidīs, līdz pārkārtos finansēšanas kārtību. Sarežģījumi rodas arī ar arhīvu uzglabāšanu un apstrādāšanu. Krātuvēs nav pasargātas no stihiskām nelaimēm, bet materiāli ir tikai vienā eksemplārā. Nepieciešams to dublēt un glabāt dažādās vietās, kā arī veidot datu banku un veikt kompjuterizāciju.

Tiek turpināti darbi pie vairākiem latviešu nācijas piederību apliecināšiem izdevumiem Latvijas vēsturē, valodniecībā un folklorā, bet — kas un par kādiem līdzekļiem tos izdos? Lai tos laistu klajā, nepieciešams mērķfinansējums.

ZA korespondētājoceklis Jānis Krastiņš iepazīstināja ar arhitektūras pieminekļu aizsardzības stāvokli privatizācijas apstākļos. Laikā, kad visu nosaka nauda, bēdīgā stāvoklī nonākusi gan Rundāles pils, gan Nacionālā opera. Grūti risināmi kompleksas dabas jautājumi, kurus, vieglāk vai grūtāk, tomēr varēja atrisināt agrāk. Sevišķas bažas izraisa privātpašnieku patvaļa. To var regulēt ar ekonomisku un juridisku aktu sistēmu. Taču naudai ir liels spēks. Ne velti mēdz teikt, ka labākā pieminekļu aizsardzība ir nabadzība, tā jāvusi saglabāt relatīvi

mazpārveidotās mūsu vecpilsētās. Bet uz cik ilgu laiku? Kā safraucošu piemēru J. Krastiņš min bankas ēkas pārbūvi Rīgā, Kalķu ielā 15, kur ar Rīgas galvenā arhitektu un Rīgas pieminekļu aizsardzības inspekcijas akceptu tiek izkropjota ēkas oriģinālā plānojuma struktūra un blīvi aizbūvēts iekšpagalms, gan iegūstot nelielu papildus platību (8,5% no pašreizējās), toties laupot dienasgaismu 1130 m² (ēka nodota Investīciju bankai). Tas diemžēl nav vienīgais piemērs, kas pierāda, cik viegli pasūtītāja spiediena rezultātā var tikt ignorēts pat pavismenesen (1992. g.) pieņemtais visai nepilnīgais Kultūras pieminekļu aizsardzības likums, kas, stāpā citu, nosaka nodokļu atvieglojumus pieminekļu īpašniekiem. Rīgai joprojām nav savu būvnoteikumu, kādi bija līdz 1940. gadam, bet novecojušo 70. gados izstrādāto Vecrīgas reģenerācijas projektu drīzāk jāsauc par deģenerācijas projektu. 1990. g. nodibinātā Pieņimekļu valde faktiski beidza funkcionēt jau 1991. gadā neatrisinātā finansēšanas jautājuma dēļ. Patlaban kopā ar Latvijas UNESCO komiteju uzsākta plaša akcija «Rīgas projekts» ar galamērķi panākt Rīgas centra kā kompleksa pilsētbūvniecības un arhitektūras ansambļa iekļaušanu starptautiskajā UNESCO pieminekļu reģistrā. Te būtu vietā arī oficiāls Latvijas ZA ieteikums. Vēl J. Krastiņš ierosināja griezties AP likumdošanas komisijā ar ierosinājumu iekļaut Kultūras pieminekļu aizsardzības likumā punktu par Latvijas pieminekļu valdi.

Par kultūrvēsturiskās teritorijas «Lībiešu krasts» jautājumiem referēja LZA īstenais loceklis S. Cimermanis. Tas izveidots 1991. gadā un pirmo reizi atzīst lībiešu kā etnosa pastāvēšanu un tiesības uz dzīvi un darbu savā agrākajā teritorijā. «Lībiešu krasts» teritorija ietver Baltijas jūras un Rīgas līča piekrasti no Gipkas līdz Ovišiem, taču nenokārtots palicis jautājums par zvejniekiem agrāk piederošo plāvu un ganību atdošanu. Tās atrodas Sližeres rezervāta teritorijā. Ir izstrādāta «Lībiešu krasts» ģenerālā shēma, kas paredz atjaunot tradicionālo apbūvi tā vēsturiskajā daļā. Bažas rada tas, ka sagrautas agrākās privāttiesības, kas paredzēja, ka saimniecību var mantot vecākais dēls vai meita. Tagad mantinieku sāradies tik daudz, ka «Lībiešu krasts» var pārvērsties par kaut ko līdzīgu dārzinu kooperatīvam ar blīvū apbūvi agrāko atstātus stāvošo sētu vietā.

«Lībiešu krasts» administrācija finansē zinātnisko ekspedīciju, tai skaitā arheoloģisko ekspedīciju darbu, tiek gatavots lībiešu vietvārdu atlants, grāmata par lībiešu ciemu apbūvi, apfaujāti visi lībieši un noskaidroti viņu raduraksti. Tikai — kā visu šo bagātīgo materiālu «laist tautā»?

Tiek atjaunotas skolas, baznīcas, organizēta lībiešu valodas mācīšana. Vairāki studenti ar

«Lībiešu krasta» stipendiju mācās Tartu universitātē. Daudz tiek darīts saimnieciskās lejupslīdes apturēšanā un tradicionālo amatu — zvejniecības un kokapstrādes atjaunošanā. Tikai jāraugas, lai pārliecīga saimnieciskā rosība (pašvaldība ar SIA palīdzību piekrastē grib izvērst tūrismu) nenodarītu vairāk jauna nekā laba.

LZA goda loceklis Knuts Skujenieks referēja par valsts un kultūras attiecībām, atzīmēdam, ka mūsu kultūras struktūrās vēl lielā mērā saglabājusies iepriekšējo gadu valsts toālā aizbildniecība. Atsakoties no administrēšanas, mēs nedrīkstam jaut valstij noņemt no sevis visu atbildību par kultūru, atstājot to tikai mecenātīsmam, kas vēl ilgi nedarbosis. Kultūra ir valsts izkārtne, pirmā aīša kontaktos ar ārziemēm, arī ārziemju kredītu meklējumos. K. Skujenieks uzskata, ka valstij būtu jāuzstājas kā klasiskam mecenātam, neprasot sīkumainu atskaiti un tūlītēju atdevi. Savukārt kultūras darbinieki valstij varētu būt kvalificēti eksperīti un padomnieki.

Referātiem sekoja diskusija, kurā par seno kartogrāfisko materiālu kā kultūras un mākslas vērtību aizstāvību iestājās LU docents Jānis Štrauhmanis. Ludvigs Kārkliņš no Latvijas Mūzikas akadēmijas runāja par to, ka milzīga mūzikas dokumentācija glabājas visneiedomājamākajās vietās un ir pakļauta nejaūšībām un bojāejai. Nav iespējams pat pieņemt unikālo latviešu mūzikas krātuvi, kas izveidota Austrālijā. Tehnikās universitātes profesors Mārtiņš Kalniņš pārmetē iepriekšējai Zinātnes padomei dialoga trūkumu ar valdību un ierosināja ZA izteikt savu viedokli par dažādu partiju priekšvēlēšanu programmām. Ojārs Spārītis šoreiz pārstāvēja nevis Latvijas Mākslas akadēmiju, bet Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrību un pārmetē klātesošajiem, ka tie kā mazi puikas žēlojas, ka lielāks puika viņiem nodara pāri un nedod gan šito, gan to. Kāpēc gaisma no Sarkano spīkeru rajona, kur tradicionāli atradās priekamājas, nespīd pāri sliedēm uz Parlamentu? Doktore Aina Blinkena brīdināja no ūdensplūdiem, kas regulāri notiek Kolhoznieku namā un var iznīcināt unikālos latviešu valodas pētīšanas materiālus, kuri mazu lapiņu veidā vienā eksemplārā glabājas koka skapjos. Viņa atbalstīja jau V. Hausmaņa izteikto domu par modernu glabāšanas un apstrādāšanas veidu nepieciešamību. Par senvēstures materiālu glabāšanu nepiemērotos apstākļos runāja arī doktors Ēvalds Mugurēvičs.

Pēc akadēmiķa J. Stradiņa galavārda sēde nolēma izveidot darba grupu ar ZA goda loceklī Knutu Skujenieku priekšgalā lēmuma izstrādāšanai, kurā tiktu paredzēta Zinātņu akadēmijas aktīva iekļaušanās Latvijas kultūrpoliitikas veidošanā.

Z. K.

Tiekas TEMPUS projekta veicēji

Seminārs notiks RTU Ķīmijas tehnoloģijas fakultātē [Ķipsalā, Āzenes ielā 14] 272. auditorijā [Izzīnās pa tālruni 616918]. Aicināti visi interesenti.

PROGRAMMA

22. aprīlī

- 9.00 Semināra atklāšana.
- 9.30 Prof., Dr. hab. inž. A. Bledzķis, Keseles universitātē: Studijas vācu universitātēs.
- 10.00 Dipl. inž. R. Šmits, Kaseles universitātē: TEMPUS programmu mērķi, izdevumi, realizēšana.
- 10.20 Dr. ķīm. A. Priķulis, Latvijas TEMPUS nodaļa: TEMPUS programma Latvijā.
- 10.40 Pārraukums.
- 11.00 Prof., Dr. hab. inž. M. Kalniņš, RTGAS Tehniskā universitātē: Divpakāpju studiju process polimēru materiālu tehnoloģijā RTGAS Tehniskajā universitātē.

11.30 Prof., Dr. hab. inž. R. Riķards, RTGAS Tehniskā universitātē:

Zinātnes un izglītības konцепcija Latvijā.

12.00 M. Heinemane, Kaseles universitātē:

Modernas augstskolas organizēšanas problēmas.

12.20 Pārraukums.

13.30 Dr. inž. A. Vainšteins, Dr. ķīm. A. Varkalis, RTGAS Tehniskā universitātē:

Polimēru materiālu dafu banka.

13.50 Dipl. inž. G. Vakers, Kaseles universitātē:

Students tehniskajā augstskolā.

14.10 Dipl. inž. K. Kureks, Kaseles universitātē:

Doktorantu promocija Vācijā.

14.30 Diskusija.

9.30 Dr. inž. T. Ezgerra, Materiālu struktūras institūts (Madride):

Statistiskā amorfo kopolimērudelektriskā relaksācija.

10.00 Prof., Dr. hab. inž. M. Kalniņš, RTGAS Tehniskā universitātē:

Virsmas un robežlāju procesi polimēru kompozītu tehnoloģijā.

10.30 Pārraukums.

11.00 Prof., Dr. hab. inž. R. Riķards, RTGAS Tehniskā universitātē:

Plaissu veidošanās mikroporu matricē.

11.50 Dipl. inž. R. Šmits, Dipl. inž. G. Vakers, Kaseles universitātē:

Izsfrādājumu dinamiskās sloganas pārbaudes.

12.10 Pārraukums.

13.20 Dr. inž. A. Viķsne, Dr. inž. D. Rueda, RTGAS Tehniskā universitātē, Materiālu struktūras institūts (Madride):

Ofreizējo zema un augsta blīvuma polietilēnu savienojamība un to īpašības.

13.40 Dipl. inž. K. Goraci, Kaseles universitātē:

Poliēsteru presmateriāli ar zemu berzes koeficientu.

14.00 Dipl. inž. A. Jansons, RTGAS Tehniskā universitātē:

Polimēru otreizējās pārstrādes problēmas Latvijā Eiropas pieredes skatījumā.

14.20 Dipl. inž. A. Dzene, Dipl. inž. V. Tupureina, RTGAS Tehniskā universitātē:

Biosadaloties un biosavienotumi materiāli uz polihidroksibutīfātā bāzes.

14.40 Dr. inž. A. Viķsne, Dr. inž. D. Rueda, Dr. inž. P. Reihmanis, RTGAS Tehniskā universitātē, Materiālu struktūras institūts (Madride):

Kristalizācijas un kušanas procesi pētījumi otreizējo polietilēnu binārajos maistījumos.

15.00 Diskusija.

JAUNI POLIMĒRU MATERIĀLI: PĒTĪJUMI UN ATTĪSTĪBA

9.00 Prof., Dr. hab. inž. A. Bledzķis, Kaseles universitātē:

Plastmasu otreizējā izmantošana Eiropā.

10.00 Prof., Dr. hab. inž. M. Kalniņš, RTGAS Tehniskā universitātē:

Divpakāpju studiju process polimēru materiālu tehnoloģijā RTGAS Tehniskajā universitātē.

11.00 Prof., Dr. hab. inž. A. Bledzķis, Kaseles universitātē:

Plastmasu otreizējā izmantošana Eiropā.

12.00 Pārraukums.

STARPTAUTISKĀS VĒSTURES ZINĀTNU KONGRESS

Latvijas vēstures zinātnu Nacionālā komiteja ir saņēmusi ielūgumu un piedāvājumu dot savus priekšlikumus par piedališanos kārtējā 18. Starptautiskajā vēstures zinātnu kongresā (SVZK) Monreālā 1995. gada rudenī.

Sie kongresi notiek ik pēc pieciem gadiem kādā no lielām starptautiski afzītām valstīm, kur ir senas un noturīgas vēstures zinātnes tradīcijas. Kopš 1926. gada (SVZK iedibināti 1900. gadā) to norisi organizē pastāvīga Starptautiskā vēstures zinātnu komiteja un tās valsts nacionālā komiteja, kurā notiek attiecīgais kongress. Tātad šoreiz saimnieki būs Kanādas vēsturnieki.

Visi iepriekšēji SVZK bijuši Eiropā, atskaitot vienu, kas notika ASV (Sanfrancisko, 1975). Dažās Eiropas valstīs kongresi ir notikuši atkārtoti, piem., Francijā (Parīze, 1900, 1950), Itālijā (Roma, 1903, 1955), Vācijā (Berlīne, 1908, Štutgart, 1985). No pārējām Eiropas valstīm var mi-

nēt Angliju (Londona, 1913), Beļģiju (Brisele, 1923), Norvēģiju (Oslo, 1928), Poliju (Varšava, 1933), Sveici (Cīrihe, 1938), Zviedriju (Stockholma, 1960), Austriju (Vīne, 1965), PSRS (Maskava, 1970), Rumāniju (Bukarestē, 1980) un Spāniiju (Madride, 1990). Kā redzams no šī pārskata, SVZK rītmu ir izjaukuši abi šī gadsimta pasaules kari, kad radās lielāks starptautisko forumu pārtraukums. Latvijas vēsturnieki ir centušies iekļauties SVZK darbā, par to liecina tas, ka jau starpkaru periodā A. Spekke, A. Švābe un V. Tepfers 30-tos gados ir bijuši SVZK dalībnieki. Vairāk pārstāvju no Latvijas SVZK piedalījušies pēckara periodā — A. Bīrons, V. Dorozen-

ko, A. Drīzulis, V. Samsons, V. Steinbergs, T. Zeids, J. Zutis.

SVZK veicina zinātnisko kontaktu paplašināšanos vēsturnieku starpā, apkopo vēstures zinātnes pētniecības darba rezultātus, SVZK tiek analizēta vēstures zinātnes vispārējā attīstība, taču notiek arī uzskaņu un metodoloģisko virzienu cīņa. Parasti SVZK ietvarzā tēmas, kas kā nozīmīgu notikumu vai parādību vispārnājums ir svarīgs arī mūsdieni sabiedrībai. To nemot vērā, ir interesanti ielūkoties tēmu klāstā, ko gatavojas apspriest SVZK Monreālā 1995. gadā.

18. SVZK plenārsēdes ir izvirzītas trīs galvenās tēmas:

1. Nācijas, tautas, valsts formas (etniskās grupas un vietējie iedzīvotāji; nacionālās valstis un daudzniecības valstis; nacionālisma pārveidošanās formas);

2. Sievietes, vīrieši un izmaiņas vēstures gaitā: studijas par tiesisku stāvokli atšķirīgo dzimumu sadursmē (dzimumu loma

ielajos vēstures politiskajos, sociālos un reliģiskajos pagriezienos);

3. Taufas, kas ir diasporā: izcelmes, formas un izmaiņas problēmas (grieķi, ebreji, Āzijas indiāni, činieši, portugāļi, īri, armēni u. c.).

Pie mūsu izpratnē speciālajām sekciju tēmām ir minētas šādas:

1. Vara, brīvība un vēsturnieka darbs. (Politiskās, ekonomiskās un kultūras kontroles iejaucīšanās vēsturiska rakstura pētījumos un publikācijās.)

2. Izdomājumi un vēsturiskā objektivitāte.

3. Pagrimums kā vēsturisks jēdziens.

4. Mūzikā vēsture: beidzamo 25 gadu metodoloģijas un sakristīto darbu bilance.

5. Zinātnisko revolūciju kritisks vērtējums (speciāla vērība veltīma «zinātniskajai revolūcijai» 17. gs. Eiropā un «kūniešu revolūcijai»).

6. Pārlešana citā tīcībā, neieciņība un brīvība reliģiskajās kustībās.

7. Arktiskās un subarktiskās fautas un sabiedrības.

8. Vecums un briedums.

9. Bērniņa vēstures pētījumos.

10. Impēriju sabrukums vēsturiskā perspektīvā.

11. Karš un kultūra.

12. Sodi, nosodījumi un cietumi vēsturiskā perspektīvā.

13. Mazafīstiņo trešās pasaules valstu pieredze.

14. Ekonomika un ekoloģija: ienaidnieki vai sabiedrotie?

15. Pirmsindustriālās sabiedrības transporta veidi.

16. Bankas un to iespaids uz kapitālistisko rūniecību un tirdzniecību Eiropā, Amerikā un Āzijā (13.—20. gs.).

SVZK generālsekretāram no dažādām valstīm piesūtīto referātu tematiskos nosaukumus Tapa sēdē izvērtēs birojs š. g. maijā, lai pēc tam sastādītu kongresa galīgo programmu.

E. MUGUREVIČS,

Latvijas vēstures zinātnu Nacionālās komitejas prezidents

PAZĪNOJUMI

Š. g. 15. aprīlī plkst. 10.00 LTOZPI aktu zālē notiks LTOZPI Habilītācijas padomes (H-O2) atklātā sēde, kurā disertāciju Habilītā bioloģijas doktora grāda iegūšanai aizstāvēs Tarfu Universitātes eksperimentālās fizikas un tehnoloģijas institūta vecākais zinātniskais līdzstrādnieks, ped. zin. kand.

ARVEDS VAINS

par tēmu «Mehāniskā sprieguma pārvade skeleta muskulū».

Recenzenti: Dr. h. med. A. Mertens, biol. zin. dokt. T. Seene (Tartu), prof. A. Kozlovs (Sanktpēterburga).

Ar disertāciju var iepazīties LTOZPI bibliotēkā Dunes ielā 12/22.

Tālrunis uzziņām: 210427.

H. JANSONS,

Habilītācijas padomes H-02 priekšsēdētājs

28. aprīlī plkst. 14.15 LU Bioloģijas nozares Habilītācijas un promocijas padomes atklātā sēde Rīgā, Kronvalda bulv. 4, 5. auditorijā, LU Bioloģijas fakultātes lektors

TÖRS SELGA

aizstāvēs disertāciju: «Augu augšanas regulācijas ultrastrukturālie mehānismi» bioloģijas doktora grāda iegūšanai.

Recenzenti: Dr. h. biol. H. Mauriņa, Dr. biol. V. Balodis un Dr. biol. M. Vikmane.

Ar disertāciju var iepazīties LU bibliotēkā, Rīgā, Kalpaka b. 4.

Dr. h. biol., prof. R. KONDRAТОВИЧ,

Habilītācijas un promocijas padomes bioloģijas nozares priekšsēdētājs

NORĀDĪJUMI BIZNESĀ PLĀNA SASTĀDĪŠANAI

Pārskaitīts 1992. g. 29. decembrī

Šajā sarakstā ir uzskaits vēlamās biznesa plāna sastāvdalas. Rakstot plānu, izvēlieties Jūsu projektam nepieciešamos punktus.

1. Konceptija

* Uzņēmuma darbības sfēra
* Atšķirības no citiem uzņēmumiem:

— Progresīvā tehnoloģija

— Tirkus niša

— Preces piemērofība tirgum

— Klienti, to tuvums

— Izejvielu, materiālu un energoresursu pieejamība

2. Mērķi

* Mērķu apraksts:

— Sagaidāmās galarezultāts

— Saikne ar citiem uzņēmumiem

— Jau sasniegtie pašu izvirzītie mērķi

* Cenfrālie mērķi:

— Apgrozījuma apjoms

— Tirdzniecības brufo uzcenojums

— Pelēja

— Uzņēmuma lielums

* Blakusmērķi:

— Pārskats par uzņēmuma vadīšanu

— Termiņu ievērošanas prasību kvantitatīvs vērtējums (kreditū atmaksās noteikumi u. tml.)

3. Ražošanas attīstības plāns

* Noteikumi plānošanai:

— Ražošanas pētījumi

— Realizācija

* Jaunas produkcijas apraksts:

— Pašizmaksā

— Ieviešanas termiņu plāns

— Sagaidāmās realizācijas apjoms

* Uzņēmuma izmaiņas:

— Pašreizējās produkcijas ražošanas izmaiņas

— Attīstībai, vadībai, ražošanai un ieviešanai nepieciešamie resursi

4. Tirkus analīze

* Paredzamā tirgus apraksts:

— Vajadzības

— Apjomis

— Pircēju vecums un citi demogrāfiskie faktori

— Finansiālā pirkspēja

— Pirkšanas tendences

— Atrašanās vietas

* Eksporta iespējas:

— Viss

— Salīdzinājums ar pasaules cenām

— Barterdarījumi

— Apjomis

* Konkurenti:

— Realizācijas apjoms

— Specīgās un vājās puses

— Tirgus kvotās

— Cenu politika

— Atrašanās vieta

* Jums pieejamā tirgus daļa:

— Procentos

— Vienībās uz klientu

— Vienībās uz tirgotāju

— Konkurenti

— Realizācijas plāns

* Uzņēmumu veidols:

— Apzinātā uzņēmējotnes

— Veidīgās pārīmējotnes personālam:

— Nepieciešamā kvalifikācija

— Kvalifikācijas iegūšanas programma

— Plāns darbaspēka piesaistīšanai un apmaksai, kā

arī tā mainības novēršanai

* Marketinga programma:

— Termiņu plāns

— Integrācija

— Sagaidāmā tirgus iefekme

Redkolēģijas vadītājs akadēmīks Ēvalds Mugurēvičs.

Redkolēģijā: akadēmīks Mārtiņš Beķers, akadēmīks Juris Ekmanis, LZA Goda doktors Jānis Graudonis, prof.

Jānis Klāja, doc. Elmārs Beķeris, Oskars Martins.

Redakcijas adrese: Rīga, Turgeņeva ielā 19.

Tālrunis 212706.

Indeks 77